

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

Kennedy J. Skymers
Neg. 02/10

DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

Egz. Nr. 1

34/3

A-20

**ORGANIZACJA I PROWADZENIE
ARMIJNEJ OPERACJI ZACZEPNEJ**

WARSZAWA

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIA W
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. br. K. ŚWIERCZEWSKIEGO

1971

036589

25/11.
200
19

13

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Swierczewskiego

Komandor J. Skrzypowski
Nr 02

DO UŻYTKU
SLUŻBOWEGO

Egz. Nr.....1

34/3

1-20

**ORGANIZACJA I PROWADZENIE
ARMIJNEJ OPERACJI ZACZEPNEJ**

WARSZAWA

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWA
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. br. K. Swierczewskiego
1971
036589

OPIS ZAWARTOŚCI

1. Szkic nr 0397/WW na 1 ark.
Plan operacji zaczepnej 3 A.
2. Szkic nr 0398/WW na 1 ark.
Ogólna struktura organizacyjna armii.
3. Szkic nr 0399/WW na 1 ark.
Działanie bojowe armii w toku operacji zaczepnej.
4. Szkic nr 0400/WW na 1 ark.
Zadanie i ugrupowanie operacyjne wojsk armii
i frontu w operacji zaczepnej.

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

Amel. prot. 12657.

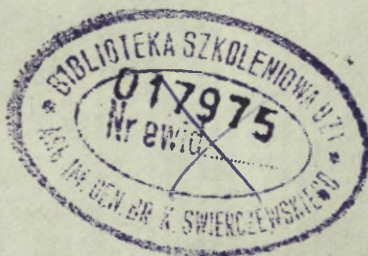
DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

A. J. N. E

Egz. nr. ...

1

ORGANIZACJA I PROWADZENIE ARMIJNEJ OPERACJI
ZACZEPNEJ

WARSZAWA

STYCZEŃ

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIA
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

1971 r.
36589

I

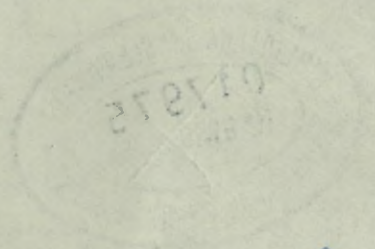
I. Wykres dla Specyf. Kerm

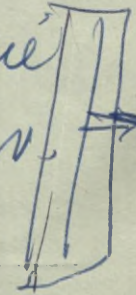
Do tego Ktoz srupe
mieszka prapromer a
du innych ~~aparatur~~
konstrukcje w temat

UNIVERSITY OF
BIRMINGHAM

II) Specyfika holernaty
(bez korozji)

Sachy losomazy jayx
(wzrosty)

- 1) Czy celowosci yobkuni
jest z
- 2) Planowanie
kolejny oper.

28228x

I. OGÓLNE ZASADY ARMIJNEJ OPERACJI ZACZEPNEJ

W wykładzie omówię jedynie niektóre problemy organizacji i prowadzenia operacji zaczepnej armii. Poszerzony materiał dotyczący tego tematu zawarty jest w opracowanym dla kursu skrypcie, znajdującym się w bibliotece szkoleniowej /nr skryptu 016760/.

Operacja zaczepna armii jest zazwyczaj częścią składową operacji zaczepnej frontu. Niekiedy armia może organizować i prowadzić operację zaczepną samodzielnie, na oddzielnym kierunku operacyjnym.

Operacja zaczepna armii stanowi całokształt uzgodnionych co do celu, miejsca i czasu uderzeń jądrowych oraz działań bojowych wojsk, realizowanych według jednolitego planu, celem zniszczenia środków masowego rażenia, pobicia związków taktycznych wojsk lądowych przeciwnika w pasie natarcia armii i opanowania rejonu lub obiektów, których uchwycenie zapewnia warunki dla prowadzenia dalszych działań. Armia prowadzi operację zaczepną wspólnym wysiłkiem wszystkich rodzajów wojsk i służb, ściśle współdziałając z innymi armiami, wojskami raketowymi i lotnictwem frontu, z wojskami powietrznodesantowymi, a na kierunkach nadmorskich - z siłami marynarki wojennej. Operacja armijna prowadzona jest w zasadzie na jednym kierunku operacyjnym.

1. Celem operacji zaczepnej armii jest zniszczenie środków masowego rażenia i zasadniczego zgrupowania przeciwnika znajdującego się w pasie natarcia armii oraz opanowanie na głębokości 250-350 km rejonu lub obiektów o znaczeniu operacyjnym, zapewniającego dogodne warunki do prowadzenia dalszego natarcia.

Z zasady zadanie armii dzieli się na: ~~dwa etapy~~ zadanie bliższe i zadanie dalsze.

Treścią zadania bliższego armii pierwszego rzutu może być zniszczenie środków napadu jądrowego, rozbicie pierwszorzutowych korpusów i podchodzących odwodów operacyjnych nieprzyjaciela oraz opanowanie rejonów i obiektów na głębokości 100-150 km zapewniających dogodne warunki do dalszych działań zaczepnych.

Treścią zadania dalszego armii ogólnowojskowej może być zniszczenie wykrytych w toku operacji środków napadu jądrowego nieprzyjaciela, rozbicie pozostałych związków rozmieszczonych na całej głębokości jego armii, podchodzących odwołów operacyjnych i strategicznych oraz opanowanie rejonów i obiektów, po których uchwyceniu osiągnięty zostanie cel operacji. Głębokość zadania dalszego armii może wynosić 150-200 km /załącznik nr 1/.

W sumie głębokość całej operacji zaczepnej armii może wynosić 250-350 km, czyli równać się głębokości zadania bliższego frontu /schemat - załącznik nr 1/.

Głębokość zadań armii pancерnej pokrywa się z głębokością zadań frontu.

2. Rozmach armijnej operacji zaczepnej

Zasadniczymi wskaźnikami rozmachu armijnej operacji zaczepnej są: skład armii, głębokość operacji, szerokość pasa działania oraz czas trwania operacji i jej tempo.

Skład armii w operacji zaczepnej jest zmienny i zależy od wielu czynników, spośród których należałoby wymienić takie, jak: cel operacji, treść i zakres planowanych zadań, stan i możliwości bojowe wojsk nieprzyjaciela działających na kierunku armii, właściwości kierunku operacyjnego i stopień rozbudowy inżynieryjnej oraz przewidywany stopień obezwładnienia nieprzyjaciela środkami naczelnego dowództwa i frontu.

Skład armii oraz jej środki wzmocnienia i wsparcia każdorazowo ustala dowódca frontu stosownie do planowanych dla niej zadań. Skład ten może wynosić 4-6 dywizji zmechanizowanych i pancernych oraz szereg armijnych związków i oddziałów rodzajów wojsk i służb.

Na operację zaczepną armia może otrzymać 40-60 rakiet jądrowych, do 50 rakiet chemicznych oraz około 15 jądrowych bomb lotniczych. Ponadto armia może być wzmocniona artylerią /zwłaszcza podczas działań bez użycia broni jądrowej/, wojskami inżynieryjnymi, chemicznymi, OPL oraz jednostkami innych rodzajów wojsk i służb.

Armia pancerna według przyjmowanych ostatnio ustaleń, składa się z 3-4 dywizji pancernych. Ponadto w skład armii pancерnej wchodzi wszystkie te jednostki jakie występują w armii ogólnowojskowej.

Możliwy skład i strukturę organizacyjną armii przedstawia schemat - załącznik nr 2.

Głębokość operacji armijnej, przy zakładanym wzmocnieniu i składzie armii, może wynosić 250-350 km, a w sprzyjających warunkach i więcej. Niekiedy jednak, na przykład podczas działań w górach, głębokość operacji armijnej może być mniejsza i wynosić 200-250 km.

Czas trwania operacji armijnej bez użycia broni jądrowej może wynosić 7-12 dni, natomiast w warunkach użycia broni jądrowej - 4-5 dni.

Tempo natarcia wojsk armii nie jest równomierne i zmienia się w zależności od wielu czynników, spośród których należałoby wymienić: obezwładnienie przeciwnika bronią jądrową i klasycznymi środkami rażenia, ^{nieprzyjaciela} zdolność do stawiania oporu, ~~wieprzaj~~ ~~ścieloni~~, stopień obezwładnienia i zdolności manewrowe własnych wojsk, właściwości terenu na danym kierunku operacyjnym /chodzi tu szczególnie o różnego rodzaju przeszkody terenowe i zapory - w tym głównie zapory jądrowe/.

Średnie tempo natarcia wyrażone jest ilorazem głębokości operacji i czasu jej trwania. W działaniach bez użycia broni jądrowej może ono wynosić 30-50 km na dobę, a przy użyciu broni masowego rażenia i uzyskaniu zdecydowanej przewagi tempo natarcia może wzrosnąć do 60-80 km na dobę i więcej.

Szerokość pasa natarcia armii, niezależnie od innych czynników, powinna zapewniać uzyskanie niezbędnej przewagi nad przeciwnikiem i jednocześnie odpowiednie rozśrodkowanie wszystkich elementów ugrupowania operacyjnego armii. W przeciętnych warunkach terenowych szerokość pasa armii może wynosić 80-100 i więcej kilometrów.

3. Ugrupowanie operacyjne armii

Ugrupowanie operacyjne armii powinno odpowiadać zamiarowi przeprowadzenia operacji i zapewniać dogodne warunki przede wszystkim do maksymalnego wykorzystania skutków uderzeń masowego rażenia i efektywnego użycia posiadanych środków walki, głównie broni jądrowej oraz wszystkich związków i oddziałów wchodzących w skład armii i jednocześnie ograniczać skutki uderzeń broni masowego rażenia przeciwnika do możliwego minimum.

Ugrupowanie operacyjne armii może składać się z:

- pierwszego rzutu, w skład którego mogą wejść 3-4 dywizje pancerne i zmechanizowane;
- drugiego rzutu, w skład którego mogą wejść 2-3 dywizje pancerne i zmechanizowane;
- odwodu ogólnego /do dywizji/;
- ugrupowania armijnej brygady rakiet operacyjno-taktycznych;
- ugrupowania armijnych wojsk obrony przeciwlotniczej;
- taktycznych desantów powietrznych /jeżeli są planowane/;
- oddziałów specjalnych: przeciwpancernego, inżynieryjnego, chemicznego, oddziału zaporowego i innych organizowanych w miarę potrzeb.

II. PRZYGOTOWANIE ARMIJNEJ OPERACJI ZACZEPNEJ

1. Warunki i sposób przygotowania armijnej operacji zaczepnej

Cechą szczególną współczesnej operacji zaczepnej jest przede wszystkim to, że przygotowuje się ją jednolicie zarówno do natarcia w warunkach stosowania broni jądrowej, jak i do działań z użyciem konwencjonalnych środków rażenia prowadzonych w warunkach zagrożenia jądrowego.

Przygotowanie operacji zaczepnej to zespół przedsięwzięć, realizowanych przez dowódców, sztaby, szefów rodzajów wojsk i służb, organy partyjno-polityczne oraz wojska i organy tyłowe, z zakresu organizacji, planowania i wszechstronnego zabezpieczenia działań.

Przygotowanie operacji obejmuje następujące przedsięwzięcia: powzięcie decyzji; opracowanie planu operacji; postawienie zadań bojowych i organizację współdziałania; organizację i prowadzenie pracy politycznej; organizację zabezpieczenia operacyjnego i dowodzenia wojskami; przygotowanie rejonu wyjściowego pod względem inżynieryjnym; zgromadzenie i rozśrodkowanie środków materiałowych; utrzymywanie stałej wysokiej gotowości bojowej wojsk do wykonywania przewidywanych zadań.

Zależnie od sytuacji przygotowanie operacji może odbywać się w okresie pokoju lub w czasie działań wojennych.

Jok 4 mas?

Pierwszą operację zaczepną armii w ramach strategicznej operacji przygotowuje się zazwyczaj zawczasu, tj. jeszcze w okresie pokoju. Wszystkie przedsięwzięcia związane z przygotowaniem każdej operacji powinny być realizowane skrycie i zachowane w ścisłej tajemnicy.

Mając na uwadze położenie naszych sił zbrojnych, naszych armii ogólnowojskowych, w ugrupowaniu strategicznym sił zbrojnych Układu Warszawskiego, w czasie przygotowania operacji zaczepnej należy uwzględnić szereg dodatkowych przedsięwzięć wynikających z konieczności przegrupowania poszczególnych armii do rejonów wyjściowych do operacji na odległość rzędu 300-1000 km i więcej.

Przegrupowanie na tak dużą odległość, prowadzone po nagłym wybuchu wojny jądrowej, jak wykazały to doświadczenia z ćwiczenia "LATO-71"; jest właściwie przedzieraniem się wojsk na rubież wejścia do bitwy w warunkach ciągłego, powodującego wielkie straty oddziaływania broni jądrowej i konwencjonalnej przeciwnika, jest zadaniem niezwykle złożonym. Jest - praktycznie rzecz biorąc - również walką.

2. Powzięcie decyzji

Decyzja dowódcy armii dotycząca operacji zaczepnej stanowi podstawę realizacji wszystkich przedsięwzięć z zakresu przygotowania i przeprowadzenia operacji. Cechami szczególnymi decyzji do współczesnej operacji jest to, że określa się w niej jednocześnie, jednolicie siły, środki i sposoby wykonania zadania zarówno w działaniach z użyciem broni jądrowej, jak i bez jej użycia oraz, że czas na jej podjęcie i realizację będzie za - zwyczaj skrajnie ograniczony.

Realizacja

Na podjęcie optymalnej decyzji w konkretnej sytuacji operacyjno-taktycznej wywierają wpływ takie czynniki, jak zrozumienie celu i zadania armii w operacji określonego w dyrektywie dowódcy frontu, posiadanie aktualnych danych o przeciwniku, wojskach własnych i terenie, wiedza i doświadczenie wojskowe oraz zdolności organizacyjno-dowódcze dowódcy i sztabu armii. Podejmując decyzję nie można polegać tylko na intuicji, aczkolwiek nie można negować jej znaczenia w realizacji tego przedsięwzięcia.

Decyzja dowódcy armii stanowi podstawę do planowania operacji.

3. Planowanie operacji

Pierwszą operacją zaczepną armii, w ramach strategicznej operacji na TDW planuje się jeszcze w okresie pokoju - ze szczególnym uwzględnieniem rozmieszczenia i stopnia gotowości bojowej wojsk armii oraz możliwego sposobu rozpoczęcia działań wojennych przez przeciwnika.

Planowanie operacji zaczepnej armii jest funkcją sztabu. Powinno ono zapewnić najbardziej efektywne użycie wszystkich posiadanych sił i środków dla osiągnięcia celu operacji w krótkim czasie i z najmniejszymi stratami.

Działanie wojsk armii planuje się według konkretnych zadań i dni operacji.

Najbardziej szczegółowo należy planować wykorzystanie środków rażenia, głównie BMR i wojsk w momencie wejścia armii do bitwy, udział jej w pierwszym uderzeniu jądrowym frontu i wykonanie zadań pierwszego dnia operacji.

Działanie bojowe wojsk podczas wykonywania zadania bliższego w kolejnych dniach planuje się mniej szczegółowo, a na okres realizacji zadania dalszego - tylko w ogólnych zarysach.

Planowanie operacji znajduje wyraz w szeregu różnorodnych dokumentach opracowanych przez sztab armii, szefostwa rodzajów wojsk i służb oraz kwatermistrzostwo.

Zasadniczym dokumentem planowania jest mapa decyzji dowódcy armii przedstawiona w formie graficznej /operacyjna część planu operacji/ z odpowiednią legendą /schemat załącznik nr 3/.

Poza tym opracowuje się plany użycia w operacji rodzajów wojsk i służb /w tym ich udział w pierwszym uderzeniu jądrowym frontu/ oraz plany ogniowego, operacyjnego, materiałowego i technicznego zabezpieczenia. Wszystkie te dokumenty są częściami składowymi ogólnego planu operacji.

Przy określaniu ilości i treści dokumentów planu operacji należy uwzględniać konkretną sytuację i opracowywać wyłącznie te, które są niezbędne w celu dowodzenia wojskami.

Plan operacji, zwłaszcza w okresie pokoju, jest opracowywany przez ograniczony zespół oficerów z dowództwa armii celem utrzymania w ścisłej tajemnicy nie tylko zamiaru operacji, lecz i samego faktu jej planowania.

Do planu operacji zaczepnej dołącza się: kalendarzowy plan przygotowania operacji /harmonogram czynności/, plan osłony granicy państwowej, plan przegrupowania i rozwinięcia operacyjnego armii, plan wyprowadzenia wojsk do rejonów alarmowych, plan użycia taktycznych desantów powietrznych, plan kontroli przygotowań do operacji i inne dokumenty.

III. PROWADZENIE ARMIJNEJ OPERACJI ZACZEPNEJ

/Schemat - załącznik nr 4/

A. PROWADZENIE ARMIJNEJ OPERACJI ZACZEPNEJ Z UŻYCIEM BRONI JĄDROWEJ

1. Sposoby prowadzenia operacji i rozbitcia zgrupowań nieprzyjaciela

Operacja zaczepna z użyciem broni jądrowej rozpocznie się od uderzenia jądrowego. Uderzenie to powinno być wykonane na całą głębokość ugrupowania przeciwnika a jego celem będzie maksymalne porażenie nieprzyjaciela i stworzenie warunków do szybkiego natarcia własnych wojsk.

Zasadniczym sposobem prowadzenia operacji będzie zdecydowane natarcie pancernych i zmechanizowanych związków taktycznych, wykorzystujących skutki wykonanych uderzeń jądrowych oraz działań taktycznych i operacyjnych desantów powietrznych. Będą to z reguły uderzenia rozcinające na kilku kierunkach. Ten sposób prowadzenia operacji powinien doprowadzić do rozcięcia zasadniczych zgrupowań nieprzyjaciela i ich zniszczenia. Wojska pierwszego rzutu z zasady blokować będą i obchodzić ogniska oporu nieprzyjaciela. Ich likwidacji dokonają oddziały wydzielone z odwodu lub drugiego rzutu.

Inny sposób prowadzenia operacji polegać może na tym, że po wykonaniu pierwszego uderzenia jądrowego natarcie wojsk prowadzone będzie na kierunkach zbieżnych w celu okrążenia i zniszczenia zasadniczych sił nieprzyjaciela z jednoczesnym rozwinięciem działań w głąb.

Mogą być stosowane inne jeszcze sposoby prowadzenia operacji, na przykład uderzenie w celu rozbitcia jednego ze skrzydeł przeciwnika a także ich różne kombinacje.

Główną rolę w niszczeniu zgrupowań nieprzyjaciela odegrają zmasowane lub grupowe uderzenia jądrowe w połączeniu z użyciem innych środków rażenia oraz szybkim działaniem wojsk, które zakończą niszczenie głównych sił przeciwnika. Zgrupowania te mogą być niszczone jednocześnie lub kolejno, na jednym lub kilku kierunkach.

W niektórych wypadkach zgrupowania nieprzyjaciela mogą być rozbite tylko bronią jądrową i chemiczną.

Niekiedy, mimo iż działania wojenne toczyć się będą z użyciem broni jądrowej, rozbitcie niewielkich zgrupowań nieprzy-

jaciela, pozostałych na skrzydłach lub tyłach nacierających wojsk, może być dokonane uderzeniem wojsk z użyciem tylko zwykłych środków rażenia.

2. Wykonanie pierwszego uderzenia jądrowego oraz przedsięwzięć mających na celu odtworzenie zdolności bojowej wojsk

Pierwsze uderzenie jądrowe wywierać będzie decydujący wpływ na wynik operacji. Wykonuje się je zgodnie z zawczasu opracowanym planem, którego podstawą są precyzyjne dane o nieprzyjacielu z różnych źródeł. Plan ten musi być bez przerwy uaktualniany i korygowany na podstawie danych z rozpoznania prowadzonego ciągle, nieprzerwanie wszystkimi dostępnymi środkami. Pierwsze uderzenie stanowią: salwa wszystkich znajdujących się w gotowości rakiet oraz zmasowany wylot lotnictwa dla porażenia obiektów nieprzyjaciela.

Najbardziej dogodnym wariantem pierwszego uderzenia, to uderzenie wykonywane jednocześnie z pierwszym uderzeniem strategicznych sił jądrowych. Jednakże jest to możliwe tylko w szczególnie sprzyjających warunkach, kiedy środki frontu i armii będą doprowadzone na czas do pełnej gotowości bojowej. Najczęściej jednak pierwsze uderzenie jądrowe frontu i armii będzie wykonywane w ślad za salwą strategicznych sił jądrowych.

Podczas organizacji i wykonywania pierwszego uderzenia jądrowego konieczne należy dążyć do osiągnięcia takiego stopnia porażenia nieprzyjaciela, który by zapewniał osiągnięcie nad nim zdecydowanej przewagi w siłach i środkach dla prowadzenia energicznego natarcia.

Należy się jednak liczyć z tym, że - jeśli nawet przeciwnik nie uprzedzi nas w uderzeniu jądrowym to będzie on zazwyczaj w stanie odpowiedzieć taką ilością uderzeń jądrowych, w wyniku których niektóre związki i oddziały poniosą znaczne straty i utracą zdolność bojową. Tak więc w rezultacie obustronnych uderzeń jądrowych gwałtownie zmieni się sytuacja: powstaną duże zniszczenia, strefy skażeń promieniotwórczych i pożarów, zostanie naruszone dowodzenie i zaopatrywanie wojsk. Powstanie więc sytuacja, w której jednocześnie trzeba będzie realizować zadania bojowe i przedsięwzięcie w celu likwidacji skutków działania broni masowego rażenia oraz odtworzenia zdolności bojowej wojsk.

- Uprzedzenie przez npl - skutki - zdolności

3. Rozbicie zgrupowań nieprzyjaciela

Przejście wojsk do natarcia zależne będzie od rezultatów pierwszego uderzenia jądrowego stron, pomyslnych działań wojsk OPL i charakteru działań nieprzyjaciela. Sukces pierwszego uderzenia jądrowego trzeba koniecznie wykorzystać w celu niezwłocznego przejścia do natarcia siłami wojsk zmechanizowanych i pancernych w ślad za tym uderzeniem.

Na kierunkach, gdzie nie obezwładnia się nieprzyjaciela uderzeniami jądrowymi lub obezwładnia się w stopniu niewystarczającym wykonuje się przygotowanie ogniowe. Do wykonania zadań ogniowych angażuje się oddziały artylerii lufowej i raketowej armii, związków taktycznych pierwszego rzutu, lotnictwa operacyjnego, a w niektórych wypadkach nawet pododdziały czołgów.

Po przejściu do natarcia wojska mogą spotkać się z koniecznością prowadzenia bitew spotkaniowych, pokonywania /przełamania/ obrony, prowadzenia pościgu i niszczenia przeciwdziałających zgrupowań. Nacierające wojska będą musiały pokonywać różnorodne zapory, strefy skażeń, forsować przeszkody wodne, opanowywać miejscowości i ważniejsze ośrodki polityczne, administracyjne i ekonomiczne. Nie wykluczone, iż w toku operacji zaczepnej armia częścią swoich sił będzie zmuszona przejść do obrony.

Zależnie od stopnia porażenia nieprzyjaciela, zdolności bojowych wojsk własnych i kształtującego się stosunku sił mogą zaistnieć różne warunki rozbicia nieprzyjaciela. W sytuacji, gdy przeciwnik poniesie takie straty, że zostaną mu w strefie przygranicznej tylko oddzielne rozbite i pozbawione zdolności bojowej zgrupowania - działania bojowe nacierających wojsk sprowadzać się będą do szybkiego przesuwania się w ugrupowaniu przedbojowym, a nawet marszowym. Dla ostatecznego rozbicia zgrupowań wroga wystarczy wydzielić w tym wypadku część sił.

W wypadku, gdy na oddzielnych kierunkach lub w całym pasie armii obie strony poniosą poważne straty, ważne są: uprzedzenie nieprzyjaciela w wykonaniu kolejnych uderzeń jądrowych na zachowujące zdolność bojową jego zgrupowania, likwidacja skutków uderzeń jądrowych, szybkie odtworzenie zdolności bojowej wojsk porażonych uderzeniami jądrowymi i wykorzystanie ich do rozwinięcia natarcia, a także zdecydowane przejście do natarcia zachowującymi zdolność bojową wojskami. Nie jest wykluczone, że

oddzielne zgrupowania wojsk w pełni utracą zdolność bojową, a przeciwnik wykorzysta tę sytuację i przejdzie swymi siłami do natarcia. W tym wypadku należy wykonać powtórne uderzenie jądrowe na najsilniejsze zgrupowanie nieprzyjaciela i zorganizować obronę wojsk, a niekiedy kierunki te wzmocnić siłami i środkami z odwodu wyższego szczebla.

Ważnym też zadaniem jest zdobycie panowania w powietrzu i uchwycenie czynnych lotnisk przeciwnika przez desanty powietrzne i zgrupowania pancerne, które wdarły się w głąb jego terytorium.

4. Rozwinięcie działań zaczepnych

Dla pomyślnego rozwinięcia natarcia wykonuje się kolejne uderzenia jądrowe na ugrupowania i obiekty nieprzyjaciela, a do ostatecznego jego rozbicia wykorzystuje się w pierwszym rzędzie dywizje pancerne i wojska powietrznodesantowe.

Dywizje pancerne armii pancernych i ogólnowojskowych stanowią główną siłę zgrupowań uderzeniowych i prowadzą działania na decydujących kierunkach natarcia. Dywizje te wykorzystując skutki uderzeń jądrowych niszczą ocalałe jednostki nieprzyjaciela, tam gdzie obrona okaże się jeszcze dość silna przełamują ją, zdecydowanie i szybko przesuwiają się do przodu, opanowują lotniska, niszczą bazy raketowe, środki OPL, ważne punkty dowodzenia, a także dezorganizują przedsięwzięcia mobilizacyjne przeciwnika. ~~Działając w oderwaniu od sił głównych dywizja pancerna może wykonywać uderzenia na skrzydła i tyły ocalałych zgrupowań nieprzyjaciela, potęgować wysiłek na decydującym kierunku natarcia lub może otrzymać zadanie przeniesienia wysiłku na inne kierunki.~~

Podczas rozwijania działań zaczepnych ważną rolę będą spełniać desanty powietrzne, które mogą różnić się co do składu, głębokości desantowania oraz charakteru wykonywanych przez nie zadań. Zwykle będą one desantowane w ślad za uderzeniami jądrowymi na jednym lub kilku zbieżnych kierunkach w celu wykonania określonych zadań, spośród których na czoło wysuwa się niszczenie BMR, punktów dowodzenia, opanowywanie ważnych obiektów i izolacja pola bitwy przed dopływem świeżych sił nieprzyjaciela.

Wojska armii napotkają w toku operacji zaczepnej szereg różnorodnych zapór, z których na szczególną uwagę zasługują

pasy min jądrowych i strefy skażeń promieniotwórczych, powstałe w wyniku naziemnych uderzeń jądrowych. Z chwilą wykrycia min jądrowych należy przystąpić do ustalenia granic ich rozmieszczenia, a także dogodnych kierunków obejścia lub przekroczenia tych zapór przez nacierające wojska.

Szybkie i zdecydowane działania wojsk podczas rozwijania natarcia oraz niezbedność narastania siły uderzenia wymagają sukcesywnego wzmacniania pierwszego rzutu działających wojsk związkami z drugiego rzutu armii, a nawet frontu.

B. PROWADZENIE ARMIJNEJ OPERACJI ZACZEPNEJ BEZ UŻYCIA BRONI JĄDROWEJ

/Schemat - załącznik nr 4/

1. Sposoby prowadzenia operacji i rozbitcia zgrupowań nieprzyjaciela

Charakterystyczną cechą planowania, organizacji i prowadzenia operacji zaczepnej bez użycia broni jądrowej jest to, że uwzględniana musi być bez przerwy groźba użycia tej broni; każde przedsięwzięcie należy organizować tak, aby możliwe było natychmiastowe i bez zakłóceń przejście do działań z użyciem broni jądrowej. Jest to niewątpliwie zadanie bardzo trudne i wymaga od dowódców i sztabów szczególnie wysokich kwalifikacji i operatywności.

Zasadniczymi sposobami prowadzenia operacji zaczepnej bez użycia broni jądrowej mogą być:

- a/ zdecydowane skoncentrowane uderzenia lotnictwa i związków pancernych i zmechanizowanych na te zgrupowania przeciwnika, których pobicie w izolacji zapewnia najdogodniejsze warunki rozbijania kolejnych zgrupowań i jak najszybsze wykonanie zadań, zanim przeciwnik zdoła przejść do zorganizowanej obrony na szerokim froncie;
- b/ w wypadku przejścia przeciwnika do obrony na szerokim froncie wykonanie uderzenia na jednym kierunku w celu rozcięcia zgrupowania nieprzyjaciela na części i kolejnego ich likwidowania lub wykonania uderzeń na kierunkach zbieżnych celem okrążenia zasadniczych sił przeciwnika i zniszczenia ich - z jednoczesnym rozwinięciem natarcia w głąb dla opanowania rejonów, po których uchwyceniu zostanie osiągnięty cel operacji. Cel ten osiąga się przez zniszczenie lub silne

obezwładnienie systemu obrony przeciwlotniczej i przeciwpancernej oraz zgrupowań wojsk nieprzyjaciela ogniem artylerii i uderzeniami lotnictwa, przełamanie jego obrony lub pobicie go w bitwie spotkaniowej, a następnie rozwinięcie natarcia w głąb i na skrzydła.

Możliwe są różne kombinacje omówionych wyżej sposobów prowadzenia operacji. Na przykład wykonanie zadania bliższego może być realizowane działaniami na okrążenie, a wykonanie zadania dalszego - działaniami na kilku kierunkach.

Zgrupowanie nieprzyjaciela w toku operacji zaczepnej może być rozbite w bitwie spotkaniowej, podczas przełamywania jego obrony, podczas wykonywania przez niego przeciwuderzenia, a także podczas pościgu.

We wszystkich przypadkach rozbicie sił nieprzyjaciela będzie możliwe dzięki wykorzystaniu w pierwszej kolejności środków ogniowych, a następnie siły uderzeniowej wojsk; zmasowaniu sił i środków na wybranym kierunku głównego uderzenia; porażeniu nieprzyjaciela ogniem artylerii i uderzeniami lotnictwa oraz energicznym działaniu wojsk pancernych i zmechanizowanych w połączeniu z desantami powietrznymi.

Kolejne niszczenie nieprzyjaciela w głębi polega na tym, iż działaniami zgrupowań uderzeniowych wojsk - łącznie z uderzeniami lotnictwa na wybranych kierunkach - rozbija się z początku związki pierwszego rzutu nieprzyjaciela, a następnie wykorzystując osiągnięte powodzenie niszczy się kolejne zgrupowania nieprzyjaciela w głębi operacyjnej, izolując przy tym dopływ jego świeżych sił.

W tym celu na kierunkach uderzeń niezbędne jest tworzenie silnych zgrupowań uderzeniowych. Sztuka tworzenia takich zgrupowań polega na tym, aby przy nieznacznej przewadze ogólnej nad nieprzyjacielem - lub nawet przy posiadaniu mniejszych sił - umieć stworzyć na kierunku głównego uderzenia przyniatającą przewagę sił, która by umożliwiała na samym początku natarcia wykonanie silnych uderzeń na główne zgrupowanie przeciwnika, rozcięcie jego sił oraz zmuszenie go do prowadzenia działań bojowych w niedogodnych warunkach, zapewniała możliwość wychodzenia na jego skrzydła i tyły, udaremniała zamiary przeciwnika stworzenia ciągłej rubieży oporu i przejścia do pozycyjnych form działań obronnych. Armia w pasie swego natarcia początkowo

może rozbić nieprzyjaciela na stosunkowo wąskim odcinku 12-16 km. Aby pomyślnie wykonać uderzenie, trzeba stworzyć takie zgrupowanie wojsk, które na odcinku przełamania miałoby nad nieprzyjacielem 3-4-krotną przewagę w ludziach, czołgach i artylerii, byłoby w niezbędnym stopniu wspierane przez lotnictwo i posiadało silną obronę przeciwlotniczą.

Główny wysiłek armii powinien być wymierzony przeciwko temu zgrupowaniu nieprzyjaciela, w rezultacie rozbitcia którego zostaną stworzone warunki do rozcięcia i rozdrabniania przeciwnika na części w celu zniszczenia ich kolejno szybkimi uderzeniami.

Zasada kolejnego niszczenia poszczególnych zgrupowań nieprzyjaciela ma bardzo doniosłe znaczenie i przynosi duże korzyści temu, kto umiejętnie potrafi ją stosować. Chodzi tu między innymi o to, aby uniemożliwić nieprzyjacielowi udzielenie skutecznej pomocy tym zgrupowaniom, na które zostały skierowane niszczące uderzenia wojsk armii. W tym celu dokonuje się tak zwanego "izolowania pola walki", które polega na odcięciu dopływu świeżych sił nieprzyjaciela z głębi i ze skrzydeł obszarów nie atakowanych bezpośrednio przez nasze wojska. W tym celu szeroko stosuje się działanie lotnictwa bombowego i szturmowego, które powinno atakować nieprzyjacielskie lotniska, kolumny podchodzących z głębi wojsk /odwody/, przeprawy na przeszkodach wodnych i inne obiekty, których zniszczenie opóźni podejście świeżych sił nieprzyjaciela do rejonu działań. Również do tego celu szeroko stosuje się desanty powietrzne i grupy specjalne.

2. Prowadzenie i rozwinięcie natarcia

Przed rozpoczęciem natarcia wojsk powinno być z zasady wykonane przygotowanie ogniowe, którego podstawę stanowią ogień artylerii i uderzenia lotnictwa. Głównymi obiektami porażenia i zniszczenia ogniem artylerii są taktyczne środki jądrowe, baterie artylerii i moździerzy, czołgi, środki przeciwpancerne, siła żywa i środki ogniowe w punktach oporu, punkty dowodzenia i środki radiotechniczne. Obiektami rażenia lotnictwa są środki napadu jądrowego, baterie artylerii, punkty dowodzenia, odwody i inne obiekty, rozmieszczone przeważnie w głębi obrony za strefą zasięgu ognia artylerii.

Rozbicia oddziałów osłony przeciwnika, gdy ich siły są niewielkie, mogą dokonać oddziały wydzielone z dywizji pierwszego rzutu przy wsparciu artylerii i lotnictwa.

W sytuacji gdy przeciwnik osłania granicę państwową większymi siłami, wówczas do ich zniszczenia może być potrzebne rozwinięcie od samego początku nie tylko oddziałów wydzielonych, lecz i głównych sił dywizji pierwszorzutowych.

Zasadnicze siły nieprzyjaciela mogą zostać rozbite w bitwie spotkaniowej lub podczas przełamywania jego obrony. *wąskli*

Obecnie nieprzyjaciel ma znacznie większą niż podczas ubiegłej wojny możliwość dokonywania manewru swoimi odwodami, a zatem i zdolność wykonania silnych przeciwuderzeń na nasze wojska. Przeciwuderzeniom tym będą towarzyszyć silne uderzenia lotnictwa oraz zmasowane użycie artylerii. Dlatego też ważnym zadaniem podczas operacji będzie udaremnienie przygotowanych przez nieprzyjaciela przeciwuderzeń. W tym celu lotnictwo i dalekosiężna artyleria powinny na czas wykonać uderzenia na podchodzące odwody nieprzyjaciela oraz prowadzić walkę z jego lotnictwem. Wyjątkowo ważne dla udaremnienia przeciwuderzenia nieprzyjaciela będzie szybkie przesuwanie się nacierających wojsk oraz uprzedzenie go w uchwyceniu dogodnych rubieży.

Jeśli przeciwuderzenia nie uda się udaremnąć, to można je odeprzeć bądź uderzeniem spotkaniowym drugich rzutów i odwodów wspólnie z działającymi na tym kierunku związkami taktycznymi i oddziałami, bądź też czasowym przejściem do obrony części sił na kierunku przeciwuderzenia i kolejnym rozbiciu przeciwnika uderzeniami lotnictwa, artylerii oraz wprowadzeniem do bitwy drugiego rzutu armii. Jednocześnie z odpieraniem przeciwuderzenia należy rozwijać natarcie na innych kierunkach.

We współczesnych operacjach zaczepnych forsowanie przeszkód wodnych powinno być dokonywane niespodziewanie i z marszu, na szerokim froncie, w miarę podchodzenia wojsk do przeszkody wodnej. Forsujące wojska, po pokonaniu przeszkody wodnej, powinny rozwijać natarcie bez zatrzymywania się na przeciwległym brzegu.

3. Przejście wojsk do działań z użyciem broni jądrowej

Przejście od działań bojowych z wykorzystaniem zwykłych środków rażenia do działań z użyciem broni jądrowej będzie najbardziej prawdopodobne w sytuacji, gdy zasadniczym zgrupowaniom

wojsk pierwszego rzutu nieprzyjaciela grozić będzie rozbicie, a nacierające wojska podejną do życiowo ważnych rejonów na terytorium przeciwnika. Użycie broni jądrowej - to jakościowo nowy etap w przebiegu operacji. W etapie tym obie strony będą dążyły do stworzenia korzystnej dla nich sytuacji przez uprzedzenie przeciwnika w wykonaniu pierwszego uderzenia jądrowego.

W okresie bezpośrednich przygotowań nieprzyjaciela do użycia broni jądrowej przed własnym rozpoznaniem stanie w całej ostrości zadanie wykrycia środków napadu jądrowego nieprzyjaciela i ich gotowości do wykonania uderzenia. Ustalenie zawczasu tych danych pozwoli na wykonanie w odpowiednim czasie zmasowanych uderzeń klasycznymi środkami rażenia, co znacznie osłabi siłę pierwszego uderzenia środków jądrowych nieprzyjaciela. Szybkie wykrycie przygotowań przeciwnika do użycia broni jądrowej umożliwi powzięcie na czas decyzji w celu uprzedzenia go w wykonaniu pierwszego uderzenia.

Wykonanie uprzedzającego skutecznego uderzenia jądrowego na przeciwnika będzie możliwe, jeżeli zostaną zachowane dwa następujące warunki: pierwszy - to stała gotowość własnych środków do wykonania uderzeń jądrowych; drugi - posiadanie dostatecznej ilości rozpoznanych, opłacalnych dla uderzeń jądrowych celów.

Ten drugi warunek - ze względu na maskowanie i dużą manewrowość wojsk przeciwnika - w konkretnych działaniach może okazać się bardzo trudny do osiągnięcia. Należy tu podkreślić, że doświadczenia z ćwiczeń "LISTOPAD-70" i "LATO-71" wykazały, iż rozpoznanie jest nadal słabym punktem. W tych ćwiczeniach były przypadki, że dowódcy dysponujący gotowymi do działania potężnymi środkami uderzeń jądrowych nie mogli ich uruchomić, ponieważ cele nie zostały rozpoznane.

Ważną więc rzeczą jest, aby w okresie prowadzenia działań bez użycia broni jądrowej bez przerwy śledzić te cele i obiekty nieprzyjaciela, na które planujemy wykonać uderzenia jądrowe.

Z chwilą użycia broni jądrowej działania bojowe wojsk będą prowadzone zgodnie z warunkami sytuacji jądrowej.

ZAKOŃCZENIE

Przedstawione w wykładzie zasady dotyczące organizacji i prowadzenia armijnej operacji zaczepnej mogą w praktyce kształtować się różnie - w zależności od konkretnej sytuacji.

Poucającym przykładem tego są doświadczenia ćwiczenia "LATO-71", które w całym dramatycznym wyrazie uwypukliło kryzys, jaki może zaistnieć w wyniku zmasowanego oddziaływania jądrowego nieprzyjaciela na kraj, ludność i wojska.

W wykładzie ujęte zostały tylko niektóre, szczególnie ważne problemy związane z przygotowaniem i prowadzeniem armijnej operacji zaczepnej. Szereg zagadnień - a zwłaszcza dotyczących porównania założeń teoretycznych z ćwiczebnymi doświadczeniami wojsk znajdzie odzwierciedlenie w skrypcie, doświadczeniach i wnioskach z ćwiczeń, głównie ćwiczenia "LATO-71" oraz podczas seminariów, ćwiczeń grupowych i gry wojennej. Jestem przekonany, że bogate doświadczenia i posiadana wiedza pomogą uczestnikom kursu w pełnym opanowaniu i rozwinięciu bogatej problematyki operacji zaczepnej armii.

Wyk. w 4 egz.

Egz. nr 1-4-bibl.tajna
Wyk. gen.dyw. CZAPLEWSKI
Druk OH i JD, dn. 7.10.71r.
nr ks. 01537/02721/WW.